

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
z dnia 27 lipca 2018 r.
w przedmiocie sytuacji w Sądzie Najwyższym

Krajowa Rada Sądownictwa przyjmuje następujące stanowisko w związku z pojawiającymi się w sferze publicznej wypowiedziami dotyczącymi aktualnego kierownictwa Sądu Najwyższego.

- I. Analiza całokształtu przepisów Konstytucji RP i ustawy o Sądzie Najwyższym prowadzi do wniosku, że Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego może być wyłącznie sędzia Sądu Najwyższego pozostający w służbie czynnej. Jak wskazuje się w doktrynie, „nie budzi wątpliwości, że bierne prawo wyborcze” na stanowisko Pierwszego Prezesa SN „przysługiwać może tylko osobom uprawnionym do zasiadania i orzekania w Sądzie Najwyższym”¹. To zaś oznacza, że Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego nie może być sędzia SN w stanie spoczynku. Przejście lub przeniesienie w stan spoczynku następuje w przypadku choroby lub utraty sił uniemożliwiających sprawowanie urzędu przez sędziego (art. 180 ust. 3 Konstytucji), osiągnięcia granicy wieku określonej przez ustawodawcę (art. 180 ust. 4 Konstytucji) oraz może nastąpić w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych (art. 180 ust. 5 Konstytucji). Te trzy konstytucyjne tytuły zakończenia czynnej służby sędziowskiej mają równą wartość konstytucyjną, a art. 180 ust. 4 Konstytucji RP jest jednym z przepisów precyzujących treść zasady podziału i równowagi władzy ustawodawczej i sądowniczej. Z art. 180 ust. 4 Konstytucji RP wynika bowiem jednoznacznie, że „wiek, w którym sędzia przechodzi w stan spoczynku, określa ustawa, a nie Konstytucja RP”². W razie powstania wątpliwości co do konstytucyjności ustawowej regulacji określającej granicę wieku przejścia w stan spoczynku, to zgodnie z art. 188 i art. 190 Konstytucji RP do czasu ewentualnego rozstrzygnięcia tych wątpliwości przez Trybunał Konstytucyjny, przepisy ustawy podlegają stosowaniu. Wszyscy obywatele – bez względu na pełnioną funkcję – mają obowiązek przestrzegania prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 83 Konstytucji RP), a sędziowie SN mają szczególnie obowiązek stania na straży tego prawa, zgodnie ze złożonym ślubowaniem.

¹ P. Wiliński, P. Karlik, *Art. 183 [Nadzór nad działalnością sądów]* [w:] *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243* pod red. M. Safjana i L. Boska, Warszawa 2016, Nb. 18

² P. Wiliński, P. Karlik, *Art. 180 [Nieusuwalność sędziów; przejście w stan spoczynku]* [w:] tamże, Nb. 41

- II. Rada podkreśla, że datę przejścia prof. Małgorzaty Gersdorf w stan spoczynku stwierdził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, stosownie do art. 39 ustawy o Sądzie Najwyższym. Dokument ten otrzymała zarówno jego adresatka, jak i Krajowa Rada Sądownictwa. Szacunek dla Państwa i autorytet Głowy Państwa wymagają, aby wydany przez niego akt był respektowany zarówno przez wszystkich, w szczególności jego adresatkę. Inne zachowanie nie tylko narusza powagę Sądu Najwyższego – naczelnego organu wymiaru sprawiedliwości, ale również wywołuje dalsze wątpliwości prawne co do legalności czynności podejmowanych przez organy tego Sądu zarówno w zakresie orzeczniczym, jak i organizacyjnym. Dla Krajowej Rady Sądownictwa, dokument wydany przez Prezydenta RP pozostaje miarodajną podstawą do oceny aktualnego statusu prof. M. Gersdorf, także w kontekście jej członkostwa w Krajowej Radzie Sądownictwa jako byłej Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego.
- III. Odpowiedzialność za Państwo, spoczywająca na wszystkich osobach pełniących funkcje publiczne i innych obywatelach, wymaga poszanowania prawa i rozstrzygania ewentualnych sporów w trybie przewidzianym przez obowiązujące przepisy. Kontestowanie porządku prawnego oraz stanowiska Prezydenta RP, w szczególności przez nadawanie tej debacie wymiaru szerszego niż krajowy, nie sprzyja zachowaniu autorytetu władzy sądowniczej.

Krajowa Rada Sądownictwa wyraża nadzieję, że – wynikający m.in. ze ślubowania sędziowskiego – obowiązek wierności Rzeczypospolitej Polskiej, doprowadzi do przyjęcia przez wszystkich uczestników debaty na temat reformy sądownictwa postawy zgodnej z prawem i interesem Państwa, rozumianym jako dobro wspólne wszystkich obywateli.